

DEN SJUKA VÅRDEN

Ekerlids Förlag, juni 2003

Författare: **Stefan Fölster**
Anders Morin
Olof Hallström
Monica Renstig

Redaktör: **Ekonomijournalist Monica Renstig**

OH-bilder finns på www.renstig.com
Mail: monica@renstig.com
Box 5501, 114 85 Stockholm 08-667 06 55

VEM ANALYSERAR SJUKVÅRDEN?

- Näringslivet granskas kontinuerligt av utomstående som aktieägare, tidningar, teve, börsledningen, politiker med flera
- Sjukvården granskas i huvudsak inte av utomstående, utan av landstingsanställda utredare, politiker, Socialstyrelsen, Landstingsförbundet

VÅR UTGÅNGSPUNKT:

- Att granska sjukvården utifrån på samma sätt och efter samma parametrar som analytiker granskar företag och branscher

FYRA CENTRALA FRÅGOR

FÖR EN KONCERNLEDNING I ETT FÖRETAG/BRANSCH:

- Hur väl används resurserna, dvs personalens tid och kapitalstocken?
 - Få undersökningar gjorda av personalens tidsanvändning
- Hur väl fungerar flödet av kunder i produktionen, dvs patientflödet?
 - Nästan ingen kunskap om patientflöde mellan olika vårdgivare.
- Hur många fel begås?
 - Inga systematiska undersökningar av antal felbehandlingar, patientnämnder under 1 procent, Lex-Maria anmälningar räknas i promille.
- Hur nöjda är kunderna/patienterna?
 - Undersöks sporadiskt.

JÄMFÖRELSE AV PRIMÄRVÅRDSERVICE, ÅR 2000

SERVICE INOM PRIMÄRVÅRDEN	KAISER	NHS	SVERIGE
Andel av primärvårdsläkarna som bedriver enmanspraktik	0 %	9 %	14 %
Genomsnittligt antal läkare per vårdcentral	20 - 40	3 - 5	4 - 5
Andel av primärvårdsläkarna som har tillgång till labb, röntgen eller apotek i lokalerna	> 95 %	25 % har läkemedel	u.s. om labb och röntgen
Andel av primärvårdsläkarna som är anslutna till annan kliniks IT-system	> 95 %	100 %	4 %

PATIENTBEKVÄMLIGHET, ÅR 2001

MÅTT	KAISER	NHS	SVERIGE
Primärvård			
Väntetid primärvården	Akut: < 24 tim Icke-akut: inom 7 dagar	2001: 3 dagar < 48 tim till 2004	Akut: 60 % < 24 tim Icke-akut: 80 % inom 7 dagar
Telefon-helpline	Dygnet-runt-rådgivning och tidsbokning, även via Internet	Dygnet-runt-rådgivning 2004 även tidsbokning och jourvård	Sjukvårdsrådgivning av sköterskor dygnet-runt, ej tidsbokning
Förnyelse av recept möjlig utan att ringa eller besöka läkare	Ja	Först 2004	Nej

HÄNVISNING TILL SPECIALIST

MÅTT	KAISER	NHS	SVERIGE
Väntetid till mottagning	80 % < 2 veckor	36 % < 4 veckor 20 % > 13 veckor 4 % > 25 veckor 2005: gs 5 veckor, max 12 veckor	50 % > 12 veckor (f. närm. hälft. av mott.)
Väntetid behandling/operation	90 % < 13 veckor	41 % < 13 veckor 33 % > 22 veckor 7 % > 1 år 2005: gs 7 veckor, max 25 veckor	50 % > 12 veckor (f. nästan alla beh./oper.)

JÄMFÖRELSE AV LÄKARRESURSER, ÅR 2000

Läkarresurser	KAISER	NHS	SVERIGE
Specialister per 100 000 invånare			
Barnläkare	12,3	4,9	13,7
Förlossningsläkare/ gynekologer	8,3	4,1	13,7
Onkologer/cancerläkare	1,7	0,9	3,2
Röntgenläkare	6,0	4,3	10,6
Hjärtläkare	2,4	0,8	6,6

KOSTNADSJÄMFÖRELSE

	KAISER 2000, MDR DOLLAR	NHS 2000/ 2001, MDR PUND	SVERIGE 2000, MDR SEK
Driftkostnader per capita	\$ 1951	£ 876	SEK 15 739
Omvandling dollar		\$ 1402	\$ 2 156
Köpkraftsjust.värden		\$ 2130	\$ 2 781
Justering efter ålderstruktur och socioekonomi		\$ 1764	\$ 2 185
JUSTERAD KOSTNAD PER CAPITA	\$ 1951	\$ 1764	\$ 2 185

VARFÖR PRESTERAR SVERIGE SÄMRE ÄN KAISER?

- 1. Sämre utnyttjande av sjukhusresurserna**
- 2. IT-stödet är svagt**
- 3. Splittrade vårdkedjor**
- 4. För mycket stordrift och monopol-lösningar**

ANSTÄLLDA INOM HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

PROCENT AV TOTALT ANTAL SYSSELSATTA

	1975	1990	2000
Australien	5,8	7,0	7,1
USA	4,7	6,5	7,4
Storbritannien	4,2	4,9	6,4
Spanien	u.s.	3,3	4,4
Italien	u.s.	4,6	5,3
Frankrike	u.s.	u.s.	7,7
Finland	u.s.	u.s.	10,2
Danmark	u.s.	4,4	u.s.
Norge	5,4	9,5	u.s.
Sverige	7,8	10,1	11,9

ANTALET PATIENTBESÖK PER LÄKARE OCH ÅR, 1998

SVERIGE	903
FINLAND	1 400
NORGE	1 583
TYSKLAND	1 857
DANMARK	2 069
FRANKRIKE	2 167
NEDERLÄNDERNA	2 192
USA	2 222
KANADA	3 143
STORBRITANNIEN	3 176
JAPAN	8 421
MEDIAN OECD-LÄNDERNA	2 167

Allt fler behandlar allt färre

	1975	1999	2000	2001	FÖRÄNDRING 1975-2000	FÖRÄNDRING 1999-2000	FÖRÄNDRING 2000-2001
Antalet läkare	8 511	23 150	23 410	24 233	+ 175 %	+ 1,1 %	+ 3,5 %
Antalet läkarbesök	17,2 m.	21,7 m.	21,3 m.	u.s.	+ 24 %	- 2 %	
Antalet patienter per år	2 024	939	909	u.s.	- 1 115 pat./ läk	- 30 pat./ läk	
Antalet patienter per dag	9	4,2	4	u.s.	- 5 pat/ dag	- 0,2 pat	
Produktivitets- minskning					- 55 %	- 3,2 %	

ANTALET LANDSTINGSANSTÄLLDA, ÅRSARBETARE

	1975	1993	2000	2001	ÖKNING I % 1975-2001	ÖKNING SENASTE ÅRET
Läkare	8 511	21 630	23 410	24 233	+ 185 %	+ 3,5 %
Sjuksköterskor	30 785	62 850	69 078	70 589	+ 130 %	+ 2,2 %
Undersköterskor	9 334	36 841	32 203	33 998	+ 264 %	+ 5,6 %
Vårdbiträden	47 017	11 473	1 323	1 328	- 97 %	0

UTVECKLINGSTENDENSER

	1975	1990	2000	FÖRÄNDRING 1975-2000
Antal vårdplatser	136 000	95 000	29 000	- 79 %
Varav sjukhussängar för akutsjukvård	u.s.	35 000	24 000	
Antal intagningar i tusental	1 526 000 (1980)	1 675 000	1 603 000	+ 5 %
Medelvårdtid, dagar	23 (1980)	18	5,1 (98)	- 77,8 %
Antalet sjukhusläkare	7 393	17 000	Ca 19 000	+ 157 %
Antalet läkarbesök på sjukhus	12 205 100		9 273 000	- 24 %
Antalet pat.besök/ sjukhusläkare	1 650/år = 7,33/dag		488/år = 2,17/dag	- 70 %
Antalet anställda i professionen:				
- läkare och sjuksköterskor	39 300		92 500	+ 135 %
- inkl undersköterskor o vårdbiträden	95 600		130 000	+ 36 %

Utvecklingen fortsätter ...

ALLT MINDRE PRODUKTION

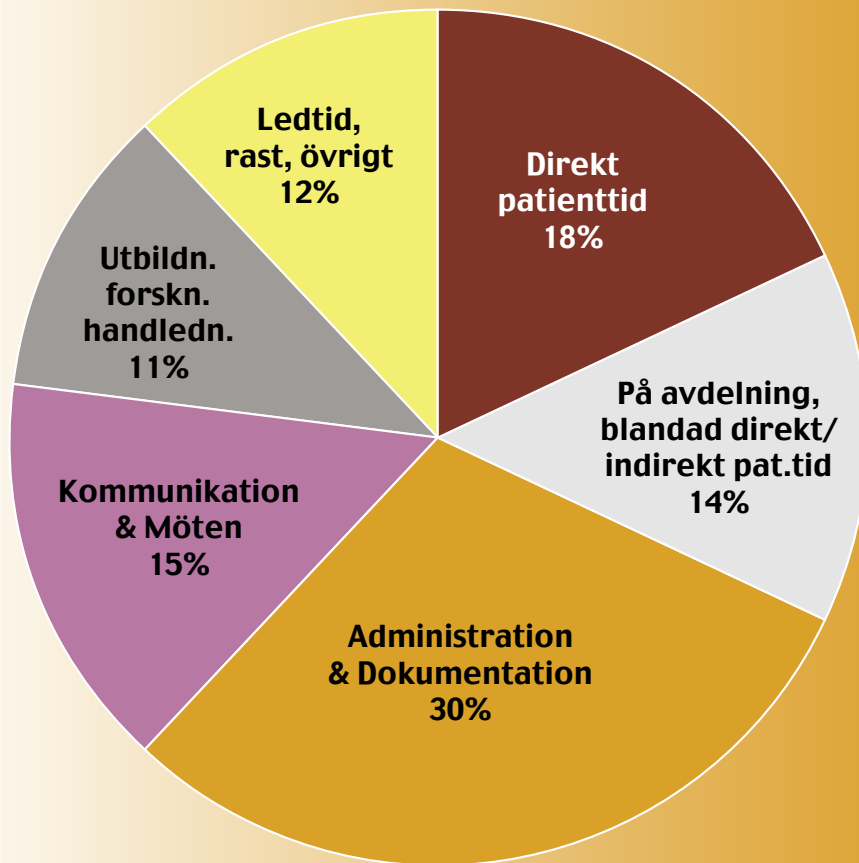
Endast landstingsägd produktion och landstingsanställda helårsarbetare

	1999	2000	2001	FÖRÄNDRING
Sjukhusbesök, miljoner	9,11	8,98	8,70	- 5 %
Primärvårdsbesök, miljoner	9,50	8,97	8,95	- 6 %
Summa patientbesök	18,64	17,94	17,65	- 5,3 %
Läkare	23 150	23 410	24 233	+ 5 %
Sjuksköterskor	67 646	69 078	70 589	+ 4 %
Undersköterskor	31 374	32 203	33 998	+ 8 %
Patientbesök per läkare och år	805	767	728	- 9,6 %

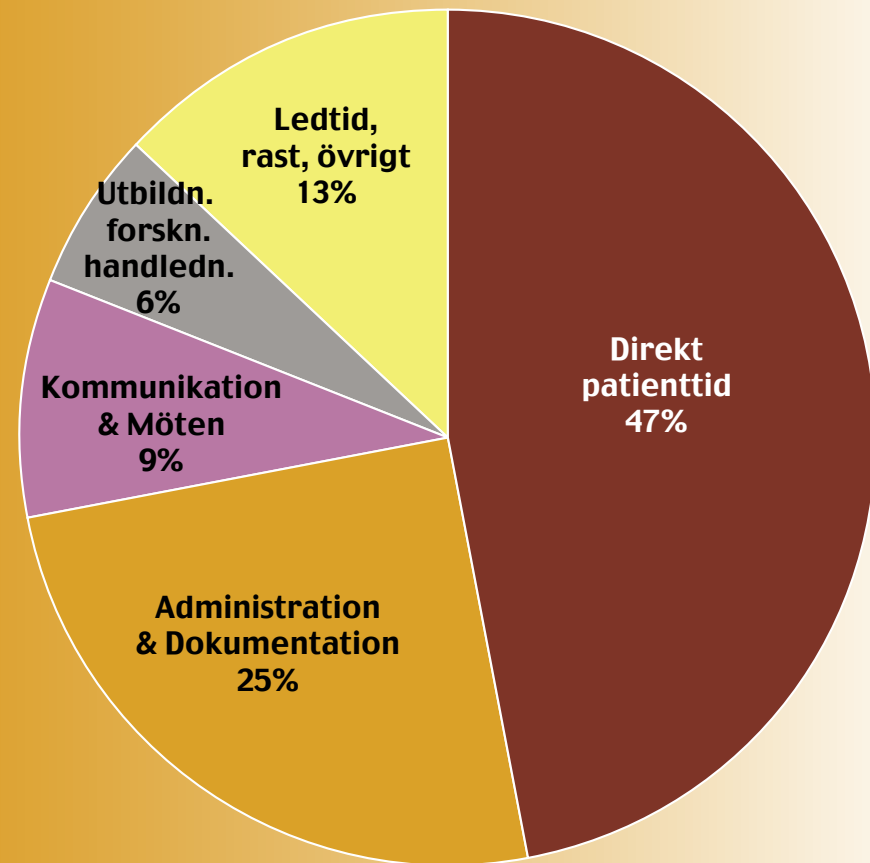
VAD GÖR LÄKARNA?

FÖRDELNING AV TID I PROCENT

Sjukhusläkare

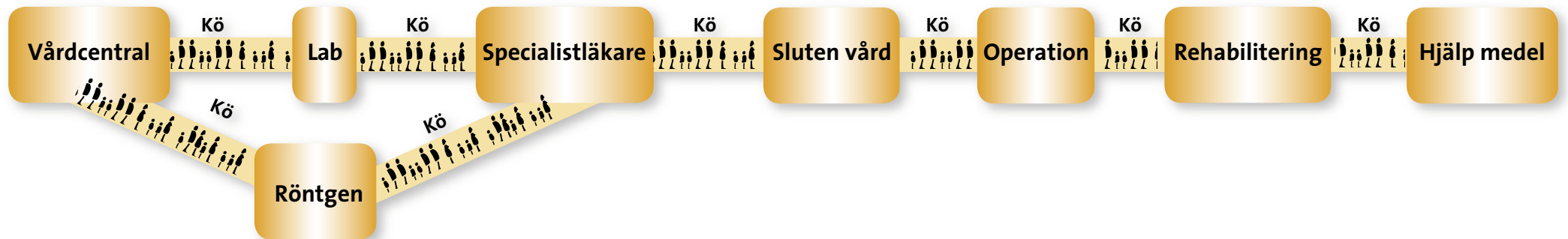

Distriktsläkare

SÅ HÄR ÄR DET IDAG

PATIENTENS VÄG

LÄKARNAS TID OCH RESURSANVÄNDNING,

utförd på medicinsk klinik på akutsjukhus i mellansvensk stad, maj 2003

tid i procent

	Direkt vård, inkl den på avd.	Dokumentation Kommunikation Administration	På avdelning m. Adm. Dok. Kom.	På annan klinik kommunikation*	Förberedelse Transport Väntan	Lunch, Raster	Totalt
Underläkare	18,2	48,3	14,4	6,4	4,6	8,1	100 %
Överläkare	22,6	50,5	10,1	5,5	2,1	9,2	100 %
Totalt	20,3	49,4	12,3	6,0	3,4	8,6	100 %

Källa: Arrigo Consultants

*) Kommunikation m kollega/sjk/usk om röntgenbild, medicinering etc

PATIENTRELATERAT RESP EJ PATIENTRELATERAT ARBETE

medicinklinik på mellansvenskt sjukhus, maj 2003

avser tiden.

	ÖVERLÄKARE	UNDERLÄKARE	TOTALT
Ej patientrelaterat	64,3 %	55,2 %	60,2 %
Patientrelaterat	35,7 %	44,8 %	39,8 %
Totalt	100 %	100 %	100 %

Källa: Arrigo Consultants

ELVA PUNKTER TILL FÖRÄNDRING

- Öka antalet patientbesök per läkare
- Ge patienten mera makt
- Organisera om vården efter patientflödena
- Inför en nationell IT-strategi
- Inför prestations- eller resultatbaserad ersättning
- Öppna upp för fler finansiärer inom sjukvården
- Gör kvalitetssystemen offentliga
- Effektivare sjukhus med nischade specialister
- Ut med specialisterna från sjukhusen
- Bygg ut vårdcentralerna med betydligt fler specialister
- Bolagisera sjukhusen med professionell ledning som även styr efter icke- finansiella mål

SÅ HÄR BORDE DET VARA

MED PATIENTEN I FOKUS

